

PROBLEMI STOČARSTVA

Na nedavno održanoj proširenoj sjednici Sekcije za društveno-ekonomske odnose u poljoprivredi i selu Republičke konferencije SSRN-a i Savjeta klubova naprednih poljoprivrednika Zadružnog saveza Hrvatske, između ostaloga većena je i rasprava o premijskom sistemu mliječno-mesnog kompleksa. Naime, mliječno-mesni problemi prisutni su u cikličkim razmacima kod nas skoro u cijelom periodu poslije oslobođenja. Prvih poslijeratnih godina, prišlo se je obnovi stočnog fonda, u čemu je znatan naglasak bio na društveni sektor, posebno u govedarskoj proizvodnji.

Tako je 60-tih godina broj krava i priplodnih junica na društvenom sektoru narastao na preko 40.000. Prosječna mliječnost ovih krava iznosila je ispod 2.500 kg.

Od 1960. g. do 1972. g. taj broj padao je po godišnjoj stopi od 12,5% ili od 19.245 krava u 1966. g. pao je u 1972. g. na 10.440 krava.

Problem stočarstva, posebno govedarstva bio je česti predmet rasprava i konkretnih mjera najviših tijela SR Hrvatske.

U cilju unapređivanja govedarstva bio je 60-tih godina uveden premijski sistem za tovljena goveda. Praksa je pokazala da je taj sistem u početku povećao broj i tone goveda i govedeg mesa, a da je smanjen za dulji niz godina broj rasplodnih krava. Sav podmladak odlazio je u tov — i muško i žensko.

Nakon ukidanja Savezne premije na mlijeko, uvodi se 1965. g. Republička premija na mlijeko za društveni i individualni sektor. Ovom mjerom dolazi do zaustavljanja pada rasplodnih goveda na društvenom sektoru i on se zadržava već godinama na 10.000 komada, uz stalno povećanje prosječne proizvodnje mlijeka.

Uz mjere premijskog sistema mlijeka, veći broj općinskih fondova za poljoprivredu u SR Hrvatskoj uvodi premije za uzgoj rasplodnih junica, pojedine miješarske industrije (Zdenka, Sirela, Dukat, KIM i dr.) zajedno sa lokalnim bankama organiziraju povoljnije kredite za nabavu rasplodnih goveda. U 1972. g. dolazi do formiranja Samoupravnog fonda za unapređivanje i razvoj stočarstva, čija sredstva, zajedno sa sredstvima banaka i članica proizvođača društvenog i individualnog sektora iznose preko 1,300.000.— dinara (novih).

Prihvaćeni su i korišteni krediti Međunarodne banke za obnovu i razvoj, za izgradnju i adaptaciju te opremanje objekata u stočarstvu, na društvenom i individualnom sektoru. Dolazi do približno usklađenog odnosa cijena stoke, stočarskih proizvoda u odnosu na cijenu drugih proizvoda.

Svim ovim mjerama, pored zaustavljanja pada broja rasplodnih krava i podmlatka na društvenom sektoru, dolazi i do povećanja prosječne mliječnosti sa 4.517 kg u 1972. na 5.739 kg u 1987. g.

Poboljšana je i pasminska i dobna struktura krava na oba sektora, znatno je povećan ukupan broj krava i rasplodnih junica na individualnom sektoru, povećana je kvalitetena umjetna oplodnja krava i povećan broj krava pod selekcijom, organizirana je otkupna mreža za otkup mlijeka te izgrađeni i opremljeni punktovi — laktofrizi. Također je porastao broj domaćinstava — robnih proizvođača mlijeka sa 5, 1 i više krava na preko 5.000 domaćinstava,

kao i broj sa isporučenih 10.000 litara i više mlijeka na preko 3.500 proizvođača. Ukupno otkupljene količine mlijeka porasle su iz 250,311.000 litara u 1972. g. na 441,540.000 litara u 1978. g.

Svim ovim akcijama i mjerama prestala je potreba uvoza mlijeka i rasplodnih goveda. Imali smo u izvjesnim kriznim periodima i obustavu otkupa mlijeka u 1978. g. i 1979. g.

Uspješno se organiziraju sajmovi rasplodne stoke, čiji broj dostiže preko 4.600 grla u prometu (1979. g.). Također se organiziraju stočarske izložbe u gotovo svim regijama naše Republike, izgrađeno je ili adaptirano više objekata za proizvodnju mlijeka na društvenom sektoru (4.500 stajališta), i u kooperaciji (11.000 stajališta kod 1.100 domaćinstava). Izgrađena su i moderna tovilišta u Martinskoj Vesi, Boričevcu kod Donjeg Lapca, Karlovcu, Topuskom, Čakovcu, Varaždinu, Ludbregu i dr.

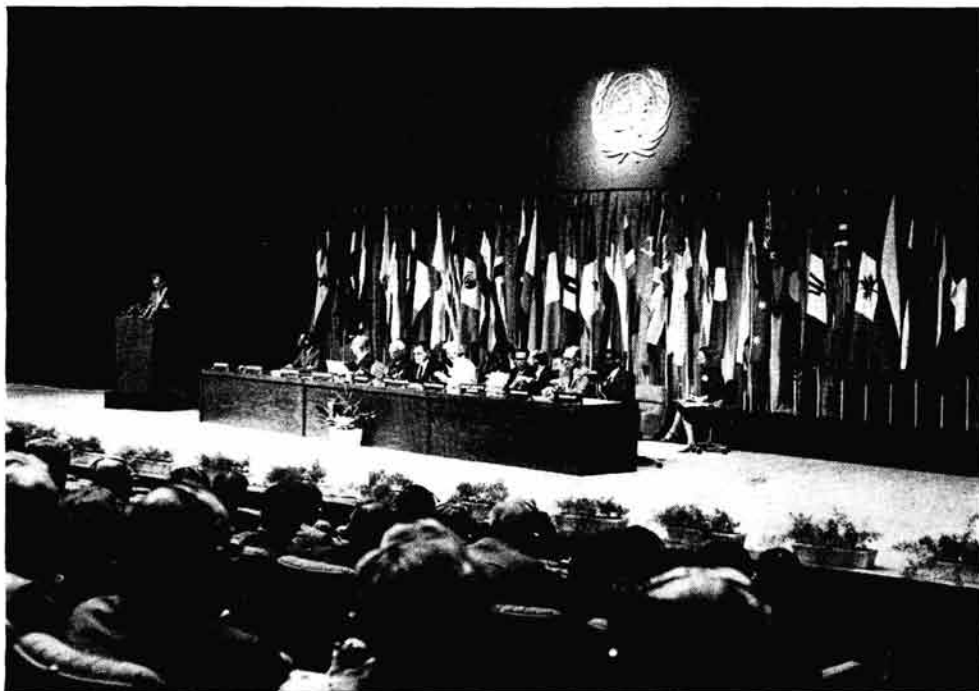
Ovim sinhroniziranim mjerama postignuti su značajni rezultati. U posljednje vrijeme dolazi do ponovnog poremećaja u stočarstvu. Dat je ozbiljan znak za potrebnu brzu i efikasnu intervenciju.

Premijski sistem više je nego idealan, samo ako se pravilno usmjeri. Premirati treba proizvodnju mlijeka i rasplodni materijal u svim granama stočarske proizvodnje. Primjeri premiranja tova nisu dali željene rezultate.

Ing. Stjepan Brlek

SEDMI MINISTARSKI SKUP O HRANI

U Novom Sadu je od 25. do 29. V. 1981. održan Sedmi ministarski skup o hrani, kao sastavni dio Svjetskog savjeta za hranu Ujedinjenih nacija. Početak

te svjetske organizacije koja razvija nacionalne strategije za što veću proizvodnju namirnica bilježi datum od 1974, a na poticaj nesvrstanih zemalja sa sastanka u Alžiru 1973. godine, kada je sazvana Svjetska konferencija o hrani. Kratica te organizacije »WFC« — World Food Council. Šest godina kasnije, generalni direktor Organizacije UN za hranu i poljoprivredu — »FAO« — Eduard Sauma poziva na »uzbunu« zbog naglog pada rezervi namirnica i zbog katastrofalno niske žetve u 1972., a ona je prouzrokovala najveću krizu u prehrani stanovništva u cijelom svijetu.

Zato je Svjetski savjet za hranu UN i 1979. započeo aktivnost za povećanje proizvodnje namirnica putem nacionalnih strategija uključujući i zemlje u razvoju kao značajan faktor u tom strateškom programu. Strateški pristup u proizvodnji namirnica prilagođen je posebnim uvjetima svake zemlje.

Ovogodišnje zasjedanje u Novom Sadu otvorio je predsjednik Arturo Tanko s Filipina.

Nakon otvaranja zasjedanja, usvojen je dnevni red. Tako su zapažene rasprave o namirnicama, u kontekstu međunarodne strategije, zatim uloga Svjetskog savjeta za hranu i njegov budući program rada. Podnesen je i završen izvještaj kao dokumenat Generalnoj skupštini UN.

Povjeravanje organizacije tog svjetskog skupa našoj zemlji i Novom Sadu bilo je u potpunosti opravdano. Izvršna organizacija i održavanje tog skupa u isto vrijeme s 48. Međunarodnim poljoprivrednim sajmom, doprinijelo je još većem uspjehu sastanka.

Z. M.

